

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veličák

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>

9395458

Resumé

Hradčovice (Bez. Uherské Hradiště). „Maršovce“. Linienbandkeramik. Siedlung. Oberflächensammlung.

HULÍN (okr. Kroměříž)

„U Isidorka“. LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V rámci výzkumu dálnice D1 byla v místech MÚK Hulín – západ (podrobná charakteristika lokality – viz kap. Doba bronzová) prozkoumána malá část sídliště LnK. Nece-
lých 10 objektů (nepravidelné exploatační jámy) bylo zachyceno při S hranici osídlení v JZ části lokality. Z výplně jam pochází menší množství typické jemně plavené keramiky zdobené notovými značkami, mazanice, štípaná industrie a kamenné artefakty.

Tomáš Berkevec, Jaroslav Peška

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž). „U Isidorka“. Linienbandkeramik. Siedlung. Rettungsgrabung.

KRALICE NA HANĚ (okr. Prostějov)

„Kralický háj“. LnK. Sídliště. Pohřebiště.

V měsíci červenci a srpnu 2005 proběhl další z výzkumů v prostoru průmyslové zóny města Prostějova, jehož úkolem bylo prozkoumání a zdokumentování archeologických objektů na ploše určené k výstavbě tovární haly a kanceláří firmy Windmüller & Hölscher Czech, spol. s r. o.

V prostoru průmyslové zóny města Prostějova se jedná o již čtvrtou prozkoumanou plochu (Buderus, HOPI, DOCO), přičemž počet registrovaných a zdokumentovaných objektů překročil hranici jednoho tisíce.

Nepoškozené archeologické situace se dochovaly pouze na JV okraji skryté plochy a částečně i SZ od ní (plocha B), protože podstatná část stavbou dotčené plochy byla ve druhé polovině 15. a počátkem 16. století poznamenána výstavbou rozsáhlých rybníků v blízkosti někdejší Staré Vsi u Prostějova. Z dosavadních výzkumů prováděných na ploše průmyslové zóny vyplývá, že právě jeden z nich se nacházel na jejím severním až severovýchodním okraji. Do této oblasti směřovala většina drobných vodotečí a kanálů odkrytých dosavadními výzkumy. Výzkum ukázal, že intenzita pravěkého osídlení tímto směrem sice slábne, ale zejména ve starší době železné se dostává až do blízkosti říčky Valové, která nepochybně hrála důležitou roli při osídlení místa. Dokladem toho jsou i aktuálně prozkoumané objekty kultury platěnické. Vedle celé řady jam kruhového půdorysu se zbytky dřevěných kúlů, indikujících středověké vodní dílo, byly získány doklady o osídlení z pozdní, ale především mladší doby kamenné (LnK, MMK a KKK). Objevem mimořádného významu byla část birituálního pohřebiště kultury s lineární keramikou (obr. 5), situovaného na severním okraji někdejšího rozsáhlého sídliště. Na přelomu jejího prvního a druhého stupně byli zesnulí pohřbíváni v obdélných či oválných hrobových jámách, přičemž praktiky pohřebního ritu odpovídají dosud známým skutečnostem z jiných moravských pohřebišť tohoto období. Ve II. stupni LnK. Zbytky kremace a pohřební výbavy byly ukládány do mělkých jamek zapuštěných 30–40 cm

Obr. 5. Kralice na Hané. Areal firmy Windmüller & Hölscher Czech, spol. s r. o. Hrob č. 40 – kultura s lineární keramikou.
Kralice na Hané. Areal der Firma Windmüller & Hölscher Czech, spol. s r. o. Grab Nr. 40 – Linienbandkeramik.

do země. V několika žárových hrobech byly nalezeny i hrušky červeného barviva. Jedná se o vůbec první ověřené žárové pohřebiště kultury s lineární keramikou na území České republiky.

Miroslav Šmíd

Résumé

Kralice na Hané (Bez. Prostějov). „Kralický háj“. Linienbandkeramik. Siedlung. Gräberfeld (Skelett- u. Brandgräber). Rettungsgrabung.

KRALICE NA HANĚ (okr. Prostějov)

„Kralický háj“. LnK (IIb, III). Sídliště. Záchraný výzkum.

V průběhu záchranného archeologického výzkumu souvisejícího s výstavbou logistického areálu firmy Spedition Feico s.r.o. v průmyslové zóně města Prostějova, parc. č. 343, k.ú. Kralice na Hané, bylo na skryté ploše o výměře téměř 5000 m² prozkoumáno a zdokumentováno celkem 712 sídlištních objektů.

V těsné blízkosti místa výzkumu bylo již dříve realizováno několik rozsáhlých plošných odkrytí, a to při stavbě logistického centra společnosti HOPI, s.r.o. (Šmíd 2004a),

sídla firmy Buderus (Šmíd 2004b), skladovacího objektu DOCO International (Fojtík 2005), které poukázaly na velmi výrazné pravěké a raně historické osídlení v prostoru tzv. „Kralického háje“, tj. průmyslové zóny města Prostějova.

Území s archeologickými nálezy se nachází v prostoru Romžské nivy (Demek a kol. 1987, 438), která je součástí Prostějovské pahorkatiny (ibid., 421). Ta tvoří západní část Hornomoravského úvalu (ibid., 202). Místo výzkumu je pak situováno na pravém břehu říčky Valové, 750 m jižním směrem od soutoku Romže s Hloučelou a jeho nadmořská výška se pohybuje kolem 210 m. Na ZM ČR 1 : 10 000, list 24-24-13, místo výzkumu vymežíme polygonem o souřadnicích 144:357, 159:355, 155:360 a 145 mm od Z.s.č.:362 mm od J.s.č.

Převážná část zjištěných objektů patří velmi rozsáhlému sídlišti nejmladšího vývojového úseku kultury s keramikou lineární, kdy již část materiálu nese výrazné projevy železovské skupiny a šareckého stupně (podle Čizmář 1998); mimo běžné jámy bylo zachyceno též několik stavebních komplexů neolitických domů (obr. 6). Prokopaná část osady nejstarších zemědělců poskytla nejen bohatou kolekci keramiky, štipané a broušené industrie, ale například též torzo hliněné antropomorfní plastiky (?) s charakteristickým železovským dekorem. Dominantní postavení však bezpochyby náleží fragmentu nádoby s plastikou lidského obličje, který je – vedle zlomků z Mohelnice na Šumpersku (Tichý 1958) a jeskyně Koňská jáma v Moravském krasu (Matoušek – Jenč – Peša 2005, 183–187 nebo Skutil 1962) – teprve třetím bezpečně registrovaným exemplářem pocházejícím z geografického prostoru Moravy. Uvedený nález zřetelně dokládá silné vazby populace mladšího stupně kultury s lineární keramikou na oblast jihozápadního Slovenska (tj. hlavní součást mateřského území železovské kultury), které se tak zřejmě neomezuje jen na sféru materiální, ale pronikají i do sféry duchovní (k mýtům raně neolitické populace obecně, např. Pavlů 1966).

Pavel Fojtík

Literatura

- Čizmář, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě (Poznámky k vývoji výzdobného stylu). *Acta Musei Moraviae*, Sci. soc. 83, 105–139, Brno.
- Demek, J. a kol. 1987: *Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny*. Praha.
- Fojtík, P. 2005: Kralice na Hané (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 46, 220–221, 233, 260, 286–287.
- Matoušek, V. – Jenč, P. – Peša, V. 2005: *Jeskyně Čech, Moravy a Slezska s archeologickými nálezy*. Praha.
- Pavlů, I. 1966: Early „myths“ relating to the neolithic society. *Archeologické rozhledy* 18, 700–717.
- Skutil, J. 1962: Nálež figurální plastiky na volutové keramice z jeskyně Koňské jámy v Moravském krasu. *Přehled výzkumů* 1961, 33–37.
- Šmíd, M. 2004a: Kralice na Hané (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 45, 126–127.
- Šmíd, M. 2004b: Kralice na Hané (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 45, 169–170.

Obr. 6. Kralice na Hané. Půdorys neolitického domu nadzemní kùlové konstrukce.

Kralice na Hané. Grundriss des neolithisches Pfostenhauses.

Tichý, R. 1958: Anthropomorfní nádoby z Mohelnice n. Mor. a jiné poznámky k volutové keramice. *Památky archeologické* 49, 1–14.

Resumé

Kralice na Hané (Bez. Prostějov). „Kralický háj“. Linienbandkeramik (Phase IIb u. III). Siedlung. Rettungsgrabung.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Knínická ul. Lnk, sídliště. Záchraný výzkum.

Při záchraném výzkumu na stavbě provozního areálu firmy MCAE Systems v trati „Podhonky“ na Knínické ulici bylo objeveno sídliště kultury s lineární keramikou. Naleziště je situováno JZ od centra města Kuřimi v trati „Podhonky“. (ZM ČR 1 : 10 000 list 24-32-13, 413:341, 417:343, 415:338, 419:336 mm od Z/J s. č.). Z JV k němu těsně přiléhá komunikace č. 386 vedoucí do Moravských Knínic. Většina archeologických objektů byla zachycena v prostoru „provozní budovy MCAE Systems“, další pak v ploše „vnitroareálové komunikace“. V liniových výkopech souvisejících se stavbou se nepodařilo zachytit žádné archeologické situace.

V průběhu výzkumu se podařilo prozkoumat celkem 14 zahloubených sídlištních objektů. Na základě získaných keramických zlomků bylo 11 objektů datováno do kultury s lineární keramikou. Ostatní jámy nebylo možné z důvodu absence průkazných nálezů jednoznačně chronologicky zařadit, pravděpodobně však pocházejí ze stejného období. Nově zjištěné archeologické situace rozšiřují poznání o sídlišti kultury s lineární keramikou objeveném v roce 2003 při průzkumu liniových výkopů souvisejících se stavbou Prodejní, provozní a správní sídlo Dahlhausen CZ (Přichystal 2004).

Karel Vjška

Literatura

Přichystal 2004: Kuřim (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 45, 127

Resumé

Kuřim (Bez. Brno-venkov), Knínická Str. Linienbandkeramik, Siedlung. Rettungsgrabung.